תלמוד בבלי · אחרונים · קרן לדוד

קרן לדוד על חגיגה

רבי דוד כהן־סקלי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרן לדוד על חגיגה

רבי דוד כהן־סקלי

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרן-לדוד-על-חגיגה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ה: 4
דף יד: 5
דף כב: 6
דף כז: 7

דף ה:

רב אידי אבוה דר' יעקב בר אידי הוה רגיל דהוה אזיל תלתא ירחי באורחא וחד יומא בבי רב והוו קרו ליה רבנן בר בי רב דחד יומא וכו'. ופירש רש"י וז"ל מהלך שלשה חדשים היה מביתו לבית המדרש ונוסע מביתו אחר הפסח. ולומד יום אחד וחוזר לביתו לשמח את אשתו בחג הסוכות ע"כ.

ויש להעיר דמאי כולי האי וכי בזמן ר' יוחנן ודורו לא היתה התורה שכיחא בכל עיירות ישראל ל דהוצרך כ"כ להרחיק לו את הדרך עד שלשה חדשים. והקרא צווח כי לא מעבר לים היא וכו'. כי קרוב אליך הדבר וכו'. ולמה היה צריך לטרוח על למודו ששה חדשים בהליכה ובחזרה ? ועי' למהרש"א בחידושי אגדות שכפי פירושו אתי שפיר קושיא זו אבל לפי' רש"י קשה:

ואשר אנכי אחזה לי בזה הוא ע"פ מאי דאיתא בעירובין נד' ע"ב. ת"ר כיצד סדר משנה משה למד מפי הגבורה. נכנס אהרן ושנה לו פרקו נסתלק אהרן וישב לשמאל משה. נכנסו בניו ושנה להם משה פירקן נסתלקו בניו. אלעזר ישב לימין משה. ואיתמר לשמאל אהרן וכו'. נכנסו זקנים ושנה להם משה פרקן. נסתלקו זקנים נכנסו כל העם. ושנה להם משה פרקן וכו'. נמצא ביד הכל ארבעה וכו'. ופריך בש"ס וניעול אהרן וניגמר ממשה וליעיילו בניו וליגמרו מאהרן. וליעיילו זקנים ולילפו מבניו וליזלו וליגמרו לכולהו ישראל. כיון דמשה מפי הגבורה גמר מסתייעא מלתיה ע"ש:

וא"כ הרי מצינו ולמדנו מכאן דמסתייעא מלתא יותר מפי משה משום דגמר מפי הגבורה, וכל רב ונשיא שבישראל בדורו הוא בבחינת משה כדקאמ' בש"ס משה שפיר קאמרת, שהקב"ה משפיע לו ביותר בשופע רב שהוא צינור ושביל להשפיע לדורו וכל כמניה שעל ידו משפיע לעולם, ולפ"ז ר' יוחנן שהיה נשיא היה עם דורו בבחינת משה עם דורו, והיה נשיא בארץ ישראל שמשם יורד שפע אלהי לכל העולם כי מציון תצא תורה וכו'. שנאמר עליהם חד מינן כתרי מינייהו הגם שבדורו היו רב ושמואל שהיו גדולים יותר. מ"מ לא היו בארץ - ישראל מקום טהרה ואויר ארץ ישראל מחכים. זך ונקי ובר בלי סיגים. ולכך היה צריך רב אידי לילך לארץ ישראל. לילך אצל ר' יוחנן לקבל ממנו משום דמסתייעא מילתיה. ועוד אמרו אין אדם לומד תורה אלא ממה שלבו חפץ. ומשום הכי הלך לו אל ארצו ארצות החיים כי חיים למוצאיהם. ונ"ל דעל פי האי מעשה דרב אידי שהיה טורח והולך ומכתת רגליו ממדינה למדינה שיעור ששה חדשים, שהוא כזמן שבין רגל לרגל ממועד חג הפסח שיוצא מביתו עד חג הסוכות שישוב ליום הכסא יבוא ביתו, יש לפרש בפשיטות הא דאיתא התם בעירובין שם סמוך ונראה אמור לחכמה

אחותי את, ומודע לבינה תקרא, עשה מודעים לתורה רבא אמר עשה מועדים לתורה והיינו דאמר אבדימי בר חמא בר דוסא מאי לא בשמים היא ולא מעבר לים היא, לא בשמים היא שאם בשמים היא אתה צריך לעלות אחריה, ואם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחריה ע"כ. וקשה מאי והיינו דאמר אבדימי היכן מוזכר בדבריו דצריך לעשות מועדים לתורה ועי' לרש"י ז"ל שנדחק בזה עיין עליו, אבל נראה דכוונת עשה מועדים לתורה ' היינו כדרב אידי שהיה עושה מועד לתורה, מששה חדשים לששה חדשים, והיה טורח ללכת אחר התורה בדרך רחוקה ששה חדשים, ולא היה עושה בביתו אלא מועד דהיינו ממועד למועד, והיינו משום דדריש ולא מעבר לים היא, שאם מעבר לים היא אתה צריך לעבור אחריה ואפילו בדרך רחוקה שאם הוא מפרש הפסוק כמשפטו לא חייבו לעשות מועד דוק' ולעבור אחריה לעבר לים, וכמו שמסיים הפסוק כי קרוב אליך הדבר. אלא ודאי מפרש לכתוב כאבדימי וק"ל כת' ניסן שלשה עשר למספר בני ישראל עטר"ת שנת טובתך אוראן יע"א.

דף יד:

תוספות ד"ה בתולה שעיברה מהו כ"ג. באו"ד והכא משמע דקמבעי' ליה ליה אליבא דכ"ע וכו' נ"ל דר"ל במה שאמרו והכא משמע ר"ל משמעות הסברה דנראה להתוספות דהכא במעשה דשמעתין דבן זומא. דדנין על ענין בתולים והיא מעוברת ליכא הכא רוב להתיר כמו התם בכתובות דאמרינן דרוב כשרין. דהכא אפילו איכא רוב כשרין מ"מ חיישינן להשרת בתולים. וכן הכא ליכא חזקה כמי דאמרינן התם. אוקמה אחזקתא דכשירא היא ואמרינן דנבעלה לכשר לה. אבל הכא ליכא חזקה לבתולים כיון דעינינו רואות דמעוברת וכשור שחוט לפניך. וא"כ סברא היא לכ"ע בין לר"י בין לר"ג מבעיא ליה אי מהמנא אי לאו, ומשום הכי תרצו דשאני הכא דקרינן ביה קיח' והיא ג"כ מוזהרת עליו משום הכי מהימנא ולא תיקשי דמ"מ ניחוש שמא אף דחיישינן לדשמואל מ"מ ניחוש דשמא מנתין וממזר נתעברה. דיש לומ' דסבר בן זומא כר"ג וחבירו.

א"נ יש לפרש דכוונת התוספות היא מדלא הרגיש הש"ס בכאן שהביא ברייתא דבן זומא. ולא קאמר הש"ס דבן זומא, סבר ר"ת דס"ל דמוקמינן אתתא בחזקת כשרות ואמרינן דנבעלה לכשר לה. משמע דאליבא דכ"ע היא ואף לר' יהושע מהימנא, וע"כ לומר משום דמוקמינן להא דבן זומא דפסיקינן שהביאה ראיה שלא נבעלה לנתין ולממזר אלא שעדיין לא ידענו אם עדיין יש לה בתולים דחיישינן לדשמואל או נימא לאו כ"ע גמירי בהטיא וחיישינן להשרת בתולים ועל פי זה הקשו מ"ל הכא מ"ל התם אמאי התם

חייש ר"י ואמר לאו מפיה אנו חיים ואמאי הכא מהימנא אי שכיח דשמואל ולא אמרינן לענין בתולים נמי לאו מפיה אנו חיים וחיישינן שמא נבעלה כשאר נסי ונשרו בתוליה ונימא נמי הכא עד שתביא ראיה לדבריה שיש לה בתולים, ותרצו דהכא שאני שהיא מוזהרת וק"ל:

דף כב:

ע"ש דתנן כלים שמילאן כלים והטבילן וכו', נראה לכ"ע בין לר' אילא בין לרבא צ"ל דהכא מיירי בתרומה כדפרש רש"י ז"ל ד"ה הרי אלו טהורין ע"ש, דלר' אילא דחייש לחציצה בקדש מה לי הכלי החיצון טמא או טהור הא מ"מ חציצה איכא ובן בסיפא דקאמר דאם אינו צריך להטבילו עד שיהיו מעורבין כשפופרת הנוד הא אם היו כשפופרת וכו', טהורים ואי בקדש מיירי האי. איכא חשש חציצה לרבי אילא אלא ע"כ בתרומה מיירי וכן צ"ל לרבא דאם לא כן הגם דרישא לרבא ניחא אף הנימא דמיירי לקדש מ"מ תקשי ליה מסיפא דאם הוא טהור דמשמע שאם בו כשפופרת הנוד טהורים, הא לרבא גזרינן שאם בו כשפופרת וכו' אלא ודאי בתרומ' איירי ובמתני' דבתרומה מטבילין כלים בתוך כלים ולעולם בין לקדש בין לתרומה אין מטבילין כלים בכלי שפיו צר אלא דלקדש גזרינן בכל הכלים אטו כלי שפיו צר חוץ שפל גדול וגרגותני שדרכם לעשות להם פי רחב ולתרומה לא גזרינן בשאר כלים:

ודע דמש"ס משמע דהא דאמרינן דלקדש אין מטבילין כלי בתוך כלי אף בדיעבד לא מהני טבילה מדמייתי מהא דקתני כלים שמילאן כלים והטבילן הרי אלו טהורין, ומאי מייתי מהתם נימא דשאני התם דבדיעבד הוי אלא ודאי דמאי דקתני אבל לא לקדש אף בדיעבד הוא וכן משמע נמי מן הש"ס דקאמר ואזדא רבא לטעמיה וכו', והטבילן וכו':

שם אבל בכלי טמא מגו דסלקא ליה טבילה לכוליה גופיה דמנא וכו', נראה לי אפילו לקדש נמי מהני טבילה דהא כלי שפיו צר אפי' לתרומה אין מטבילין ואפי' הני היכא דהחיצון טמא סלקא להו טבילה וא"כ ה"ה לקדש מהני כיון ששניהם טמאים וכן פסק הרמב"ם פרק שנים עשר מאבות הטומאה הלכה א' וכן כתבו התוספות ד"ה מאי איכא, דכתבו וגם רבא מוקי ליה הכי בסמוך דקאמר דהני מילי בכלי טהור והיינו מתני' דמתוקמא הכי ע"ש. אבל רש"י בדבור המתחיל והני מילי. פירש דלא קאי אמתני' אלא אעלמא דהא אמרינן דמטבילין בכלי שאין בפיו כשפופרת הנוד וכו', וכן מפרש במתני' דמטבילין כלים בתוך כלים. אבל לא אפי' בששניהם טמאים ע"ש וצריכין אנו לומר דלדעת דסובר ז"ל דכמו שאם הכלי טהור אפילו פיו רחב אין מטבילין בתוכו לקדש

דגזרינן אטו שאין הכלי פיו רחב וגזרינן התירא אטו איסורא. הכא נמי גזרינן כלי חיצון (אטו) טמא ופיו צר אטו טהור שפיו צר ומשום הכי קא פסיק ותני במתני' אין מטבילין כלים בתוך כלים לקדש במשנתינו דמשמע דבכל ענין מיירי וק"ל.

דף כז.

אמר אמר ר' אבהו אמר ר' אלעזר ת"ח אין אור שלגהינם שולטת בהם קו"ח מסלמנדרא ומה וכו', קשה לי מאי קו"ח הוא זה דשאני אור של גהינם שהיא רוחנית שאש זו אוכלת אש וכן קשה קושיא זו ג"כ על ריש לקיש דעבד קו"ח הכי בסמוך.

ויש לומר דה"ק ומה סלמנדרא שתולדתה מאש של הדיות של עולם הזה הגשמית הסך מדמה אין אור גשמית שולטת בו, ח"ח שכל גופן אש רוחנית שנא' הלא כה דברי כאש וכו', על אחת כמה וכמה ודוק.

ונראה לי דר' אלעזר וריש לקיש לא פליגי דרבי אלעזר כוונתו שת"ח אין אש של גהינם שולטת. ור"ל אינה אוחזת ושולטת בהם שאינה יכולה להאחיז בהם בנשמתם כלל, אבל בפושעי ישראל אוחזת ושולטת ותופסת בהם ושורפת הסוג והחלאה שבהם. אבל גוף נשמתם אינה מכלה אותה והיינו דקאמר רשב"ל אין אור של גהינם שולטת בהם רוצה לומר אור אש של כילוי בעיקר נשמתן ודוק':